

Door **Lisanne de Berg**

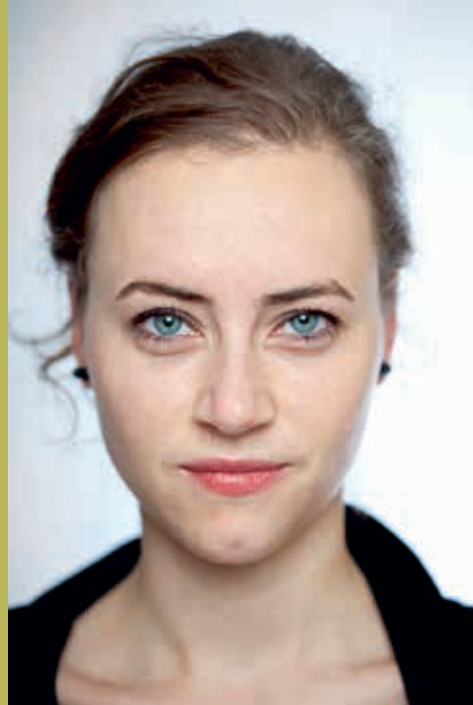
Kapitein

Een tijdje geleden verscheen in *de Volkskrant* een artikel waarin directeur Jolanda Hogewind van het Calvin College zei dat docenten eens wat meer de regie zouden moeten nemen. Docenten zouden te veel in de slachtofferrol kruipen, alsof alles hun zou overkomen. Is dat zo? Is het niet zo dat wij als docenten constant de touwtjes in handen hebben? Zijn wij niet de kapiteins van verschillende schepen en zorgen we er niet voor dat die schepen de juiste koers blijven varen, elke dag weer? Op welke manier moeten we dan nog meer de regie nemen?

Afgelopen september heb ik samen met Koen Wessels en Marijn Moerman van De Bildung Academie en Yonathan Keren van The House of Deep Democracy het initiatief genomen tot 'Bildung voor Docenten'. In een zevendaags professionaliseringstraject werken we samen met docenten uit het po, vo, mbo, hbo en wo aan Bildung in de eigen onderwijspraktijk. Het traject is bedoeld om voor elke deelnemer ruimte te scheppen voor vraagstukken die door de drukte en dagelijkse beslommingen naar de achtergrond zijn verdwenen. Het gevolg is dat docenten 'gaan proberen', regie nemen; in de eigen lessen, binnen de sectie waarin diegene werkt, binnen de eigen school, of zelfs nog verder daarbuiten.

Hoe dan? Allereerst door jezelf als docent weer eens vragen te stellen. Deelnemer en docent natuurkunde Jonas Voorzanger stelde zichzelf de volgende vraag: 'Wat als we er in het onderwijs nu eens van uitgaan dat alle leerlingen hun diploma met ingang van de eerste schooldag al op zak hebben, in plaats van dat het iets is waar zij in vier tot zes jaar naartoe moeten werken?' Deze uitspraak deed mij en de rest van de groep deelnemers even met de mond vol tanden staan. Wat een ruimte, mompelden we toen voorzichtig. Wat een mogelijkheden en wat een ongelooflijke poel van vrijheid en creativiteit zou dit idee in het onderwijs doen loskrijgen!

Een ander voorbeeld. 'Hoe zal ik lesgeven, nadat ik een keertje een hele dag met mijn leerlingen ben meegelopen?', vroeg deelnemer en docent drama en maatschappijleer René Luiten zich af. Hij ging het experiment aan en kwam terug met de observatie dat iedere docent almaar verkondigd dat zijn les 'heel belangrijk' is. En verrek, dat hoor ik mezelf ook almaar zeggen tegen mijn leerlingen op het Joke Smit College in Amsterdam. Dat mag dus best een onsje minder!

Door ruimte te maken om dit soort vragen te stellen, zijn wij als docent in staat om het heft weer in eigen handen te nemen, om weer de regisseur te worden van het onderwijs zoals we dat altijd al voor ogen hadden. Ik ben ervan overtuigd dat de verandering van onderwijs begint van onderaf: het begint bij ons, bij de docent. Ondanks alle drukke schema's, de leerlingen, ouders, de inspectie of de schoolleiders die iets van je willen. Ondanks die vervloekte eindtermen, de beperkte lesroosters, de te volle klassen en de te krappe lokalen. Een kleine boodschap aan alle docenten: stel jezelf weer eens vragen, ga het experiment aan en kijk of je het roer om kunt gooien. Jij bent immers de kapitein van jouw schip.

Lisanne de Berg is docent Nederlands aan het Joke Smit College en mede-initiatiefnemer van Bildung voor Docenten.

